

Diarienummer: UN-2024/75

Handläggare: Agata Viltelund, Verksamhetschef förskola

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Ledamotsinitiativ från Anna Koskela-Lundén (L) – skärmfri förskola för barn under 2 år

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden inför inte skärmfri förskola för barn under två års ålder i Knivsta kommun.

Sammanfattning av ärendet

Knivsta kommuns förskolor bedriver en undervisning och ett systematiskt kvalitetsarbete som har samma grundtanke som WHO's rekommendationer utifrån att rörelse och lek ska ligga i huvudfokus.

Efter att läst konsekvensutredningen avseende förslag till ändring av området digitalisering i förskolans läroplan förstärker den Knivstas grundtanke med arbetet av digitala verktyg i förskolorna. Knivsta har sedan tidigare tagit ställning till att digitala verktyg ska ge ett mervärde i undervisningen. Barnen ska vara aktiva producenter i lärandet och det sker en progression utifrån barnens ålder. Professionen arbetar efter en differentierad undervisning med lekfullhet i centrum.

Ärendets uppkomst och historik

Det är viktigt att definiera vad skärmtid innebär i förskolans nuvarande undervisning oavsett ålder. I nuvarande undervisning använder förskolans personal digitala verktyg när det ser ett mervärde till aktiviteten. Lärplattan används aldrig i syfte av att spela individuella spel, att barnen blir passiva användare. Knivsta kommunala förskolor har tagit ett aktivt ställningstagande att barnen ska agera som aktiva producenter, möjlighet till att vara kreativa, arbeta med källkritik, gemensam reflektion utifrån en tidigare aktivitet som barnet deltagit i, nyttja förstörningsägg, boksamtal i en liten grupp m.m. Det finns även barn med särskilda behov som använder lärplattan som en kommunikationsplatta vilket är av stor betydelse.

Varje förskola har enhetsmål rörande digitala verktyg som utvärderas systematiskt i Stratsys. Varje förskollärare gör medvetna val utifrån vilka metoder som berikar undervisningstillfället, fokus ska alltid vara att undervisningen ska vara lekfull och

möta alla barn därmed vikten av variation. Digitala verktyg används endast i undervisningen om det ger ett mervärde. Enhetsmålen är levande diskussioner på professionsmöten och APT tillsammans med rektor utifrån skolledarens pedagogiska ledarskap.

Utdrag från Konsekvensutredning avseende förslag till ändring av området digitalisering i förskolans läroplan.

"2023 föreslog Skolverket en ny digitaliseringsstrategi för skolväsendet. Skolverket har i arbetet beaktat Regeringskansliets remittering av Skolverkets förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027. I beaktandet har myndigheten lagt särskilt fokus vid barns kognitiva utveckling, hälsa och välbefinnande i relation till digitala lärverktyg i förskolan. Av de remissvar som berör förskolan och yngre barn lyfter flertalet fram vikten av att barn i huvudsak behöver få vara delaktiga i mänsklig interaktion för sin utveckling. Ett mindre antal synpunkter handlar om barns behov av rörelse och lek och vikten av att det fortsatt får stå i centrum i förskolan. Några instanser beskriver att yngre barn har problem med att översätta sina upplevelser via tvådimensionella medier till en tredimensionell verklighet och att det därför kan vara svårt för yngre barn att förstå vad de ser på en digital skärm.

I remissvaren framträder en splittrad bild av instansernas syn på användandet av digitala lärverktyg i förskolan. Lunds universitet menar att målluppfyllelsen är större när digitalisering används restriktivt, andra är tveksamma till eller vill helt avråda från användandet av digitala lärverktyg i förskolan. Några remissinstanser lyfter fram att forskning visar att barns kognition kan utvecklas i användandet av digitala lärverktyg och att till exempel digitala böcker kan väcka barns motivation till läsning och öka deras uppmärksamhet, ordinlärning och engagemang. Ett antal instanser för fram att det finns barn som på grund av funktionsnedsättning kan behöva digitala lärverktyg för sin möjlighet till delaktighet på lika villkor.

Flera remissinstanser understryker betydelsen av pedagogens roll i användandet av digitala lärverktyg och menar att det måste finnas tillit till professionens bedömning vad gäller om och när undervisningen gynnas av digitala lärverktyg. s, 3-4

"WHO menar att fysisk aktivitet hos barn i stor utsträckning är uttryckt genom lek. Även lugna lekar där den fysiska aktiviteten är låg ses som viktiga för barnets utveckling. Det betonas att den lugna leken kan ta många olika uttrycksformer och vid stillasittande aktiviteter uppmuntras högläsning och sagoberättande." s. 5

"I riktlinjerna framgår att barn under dagen bör ägna sig åt olika typer av fysiska aktiviteter i åtminstone 180 minuter. Denna tid inkluderar både måttlig och högintensiv aktivitet, som för barn 3–4 år bör bestå av minst 60 minuter. Barn bör inte sitta i längre perioder eller vara begränsade i sin rörlighet, i till exempel barnstolar eller vagnar, mer än en timme åt gången. Barn i ettårsåldern bör inte ha någon stillasittande skärmtid och för barn 2–4 år bör denna tid inte överstiga 60 minuter." s. 5

Utifrån skolverkets konsekvensutredning kan vi se att Knivsta arbetar efter dessa premisser, att ständigt värdesätta mänsklig interaktion och att det är i leken vi lär oss

bäst. Vi ger tillit till professionens bedömning tillsammans med en aktiv skolledare som pedagogisk ledare. Det erbjuds aktiviteter där högläsning sker via en analog bok och via en projektor även där är barnen aktiva kognitivt eftersom det sker i form av boksamtal. För de äldre barnen kan det även erbjudas korta informationsfilmer utifrån ett projekt eller ett intresse från barnens spontana frågor, men återigen är det en ständig dialog mellan barnen och pedagogen utifrån ett lärande.

Konsekvensbeskrivningar

Att kunna arbeta med högläsning är en stor del av den språkutvecklande undervisningen, i nuläget genomförs det både analogt och digitalt. Att använda sig av Polyglutt som är en digital tjänst för att läsa böcker har vidgat utbudet samt möjligheten att få lyssna och läsa en bok på fler språk. Att kunna föra ett boksamtal både analogt och digitalt har berikat undervisningen och bidragit till en mer likvärdig utbildning. Vårdnadshavare har även möjlighet att nyttja tjänsten vilket vi uppmanar starkt till. Ett förbud av skärm för de yngsta skulle bidra till en tillbakagång i vart vi står idag och vad vi erbjuder barnen.

Barngrupperna är åldersintegrerade, vi ser värdet i att barn agerar som förebilder för varandra samt att barns förmågor och färdigheter skiljer sig. Att förbjuda skärm för de yngsta skulle kunna innebära att barn delas upp när de agerar som kreativa producenter med hjälp av digitala verktyg.

Att arbeta utifrån förbud kan även ge signaler till professionen och skolledare att inte tilliten finns där, att inte medvetna val genomförs i nuvarande undervisning. Knivsta arbetar för ett tillitsbaserat ledarskap, det är där våra medarbetare och ledare kan utvecklas tillsammans med barnen utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt och beprövad erfarenhet.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet är ett informationsärendet och beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2024-04-15

Läroplan för förskolan

Konsekvensutredning avseende förslag till ändring av området digitalisering i förskolans läroplan

Beslutet skickas till

Akten

Agata Viltelund
Verksamhetschef förskola

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja   Nej

2. Hur har barns bästa beaktats?

Utifrån att se över förskolans undervisning rörande digitala verktyg samt dess systematiska kvalitetsarbete.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

Ser inga intressekonflikter utifrån hur förskolan arbetar i nuläget.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument.

I initiativärendet vänder man sig till barn i åldern 0-2 år.